

Londra, 4 (A.A.) — Britanov: Daily Sketsh gazetesi İtalyanın Gestaposu Ovra'nın karaborsa suçları yüzünden, Faşist Partisi liderleri arasında bir sıra tevkifler yapmakta bulunduğunu temin ediyor. Milanoda parti üyelerinden 30 kişinin tevkif edildiği söylenmektedir.

Varlık Vergisi

Ödemiyenlerin listeleri bu sabah bütün şubelere asılacak

Japon yıldırım harbi
nicin durdu?

Eğer Japonya, yeniden taarruza geçmeğe imkân göremiyorsa, müttefiklere «Ben alacağımı aldım; gücünüz yeterse gelin, beni kolayca üstüne oturduğum bu zengin yerlerden çıkarın» demeyi tercih ediyor, demektir.

Yazan: ABİDİN DAVER

Cenup Pasifikteki, yani Avustralya bölgesinde Müttefik kuvvetlere kumanda eden ve bu harpte Amerikalıların milli kahramanı olan General Mac Arthur'un karargâhı Yeni Gine'de, Buna hükümet merkezine düştüğünü bildirdi. Generalin sözcüsü, Buna bölgesinde yapılan temizlik hakkında tafsilat vermiş, burada bir buruna sığınmış olan Japon kuvvetlerinin süratle tasfiye edilmekte olduğunu ve bir kaç mukavemet yuvasındakiler müstesna olmak üzere, diğerlerinin temizlendiğini söylemiş, bu bölgede Japonların mukavemete devam ettikleri yalnız tek bir nokta kaldığını ilâve etmiştir.

Japonların Salomon adalarında ve Yeni Gine'de bir müddet önceki teşebbüsleri elden kaçırarak görülmüştür. Buralarda günden güne artan Müttefik kuvvetlerinin gittikçe vaziyete hâkim oldukları meydandadır. Bu durumu değiştirmek için Japonların, üstün kuvvetlerle yeni bir hamle yapmalarından başka çare yoktur. Onlar, bunu yapmağa birkaç defa teşebbüs ettirile de, muvaffak olamadılar. Bu adaların sevküleyiş ümidi büyük olduğu için, muvaffakiyet ümidi görürler ve imkân bulurlarsa, bir daha talihlerini tecrübe edecekleri şüphesizdir.

Fakat, Japonya, Çinden başka bütün cepheelerde bir müddet taarruzdan vazgeçmiş, müdafaaya çekilmiştir. Halbuki Japonlar geçen yıl, bu tarihlerde, Yıldırım harbi üstadı, Almanların da ağzını suyunu akıtan bir hızla ilerliyor, her taarruza zafer üstüne zafer kazanıyorlardı.

1942 kışında ve ilkbaharında, Amerikan - Filipin mukavemeti - 4 bir dereceye kadar - müstesna olmak üzere, başta Singapur olmak üzere her tarafta Müttefik mevziler, iskanlı kâğıdından yapılmış gibi, birbirini peş peşine yıkıyordu. Avustralya tehlikede idi; Yeni Zelanda tehlikede idi; Seylan tehlikede idi; Hindistan tehlikede idi; Hind Okyanusu tehlikede idi. Cenubi Afrika dominyonu bile endişeye düşmüştü. Japonların Madagaskar ele geçirmesinden de korkuluyordu. Avustralya - Hindistan - Basra körfezi, hat-ı Hind Okyanusu - Kızıldeniz yollarının kesilmesi ihtimali telaş mucip oluyordu. Japon muvaffakiyetlerinin birbirini kovalaması, Singapurdan Avustralyaya kadar uzanan, mühim servet, ham madde ve petrol kaynağı Holanda Hindistan adalarının çorap söktüğü gibi gitmesi ve Japonların Birmanya'yı alarak Hindistan kapılarını da yarması üzerine, Üçlü Pakt Devletlerinin orta doğu kapılarında, yani Kızıldeniz bölgesinde yakında elele verecekleri gibi propaganda haberleri ortaya çıkmıştı.

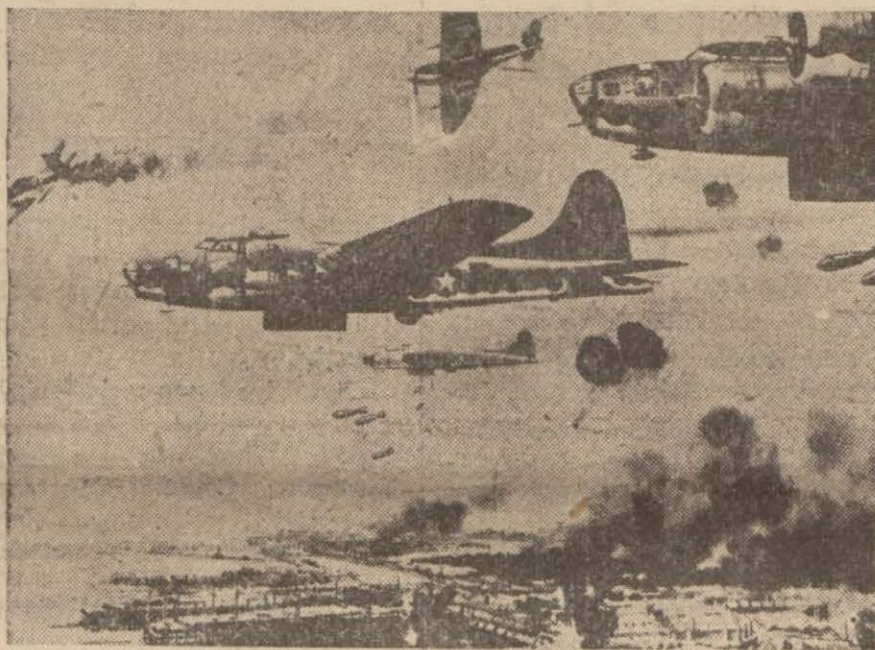
(Devamı 3 üncü sayfada)

Bu ihtara rağmen

Borçlarını vermeyenlerin bütün malları derhal haciz edilecek

Bir mükellef kaçarken yakalandı

Varlık vergisini zamsız olarak ödeme müddeti dün akşam geç yakte kadar yapılan tahsilattan sonra bitmiştir. Defterdarlık, mükelleflerin para yatırma işini intizamla yapmaları için varlık sahiplerine kapıdan girerken birer sıra numarası vermiş ve bu sıraya göre para ödemelerini temin etmiştir. Yılbaşı tatilinden önce perşembe günü öğleye kadar yatırılan 6,532,679 lira ile 50 milyon liraya geçen Varlık vergisinin dün yakte kadar yapılan tahsilattan sonra ne kadarı bulunduğu bugün belli olacaktır. Maafları yapılan tahminler dün yatırılan vergi miktarının evvelce yatırılmalardan fazla olduğunu göstermektedir. Varlık vergisi kanununun açık ve katı hükümlerine göre bu sa- (Devamı 3 üncü sayfada)

Uçan kaleler bir şehri bombardıman ederken

Almanlar Tunus'da zırhlı kuvvetlerle taarruza geçtiler

Fransız kıtaları bu taarruzu muvaffakiyetle geri attı - Hava çarpışmalarında Uçankaleler zafer kazandı - Çat'dan ilerleyen ordular Rommelin ric'at yolunu kesmeğe çalışıyor

Arap birliği emelleri

Irak Eşvekil

Suhtan sonra Arap birliğine

çalışılmasını istiyor

Kahire, 4 (A.A.) — Irak Başvekil Nuri Essait «Progres Egiptien» gazetesine verdiği bir mülâkatta müttefiklerin zaferinden sonra toplanacak olan sulh konferansında Arap memleketlerinin de işbirliği yapacağı ümidin izhar etmiş ve demiştir ki: Arap birliği emellerimizden birini teşkil etmektedir. Bu birliğimiz zaman ve nasıl gerçekleştirileceğini size söyleyemem. Esas olan bütün vasıtalarla ona hazırlanaktır. Daha bugünden bu birlik belirmeye başlamış ve iktisadî işbirliğinin zarurî olduğu fikri her tarafa yayılmıştır. Belki de harpten sonra muhtelif memleketler arasında gümrük münâzalarının kaldırılacağını göreceğiz.

(Devamı 3 üncü sayfada)

General Jiro ile anlaşacağı bildirilen General de Gol

İki Fransız generali arasında anlaşma

Gl. Jiro'nun mevküfları serbest bırakması müsait tesir yaptı

Döğol, 3 ncü Cümhuriyet müesseselerini yeniden meydana getirmek istiyor

Londra 4 (A.A.) — General Giraud, general de Gaulle tarafından istenilmiş olan buluşmanın tarihini ve yerini henüz tesbit etmemiştir diye, de Gaulle'un teklifini reddetmiş olduğu fikrinde bulunmak doğru değildir. Filhakika Cezayirde yalnız general Giraud ile değil aynı zamanda amiral Darlan ile buluşmuş olan general Dastier de la Vigerie'nin son vazifesi, memnuniyete şayan neticeler vermiş ve birliği esaslarını hazırlamıştır. Fransız imparatorluğunun vahdeti, bütün Fransızların kabul ve (Devamı 3 üncü sayfada)

Kumar makinaları

NIHAYET KALDIRILDI

Valinin kararı sevinç uyandırdı

Başta gazetemiz olmak üzere diğer refiklerimizin zararları üzerinde ısrarla durdukları Çocuk Esirgeme Kurumunun kumar makinaları dünden itibaren faaliyetten menettirilmişdir. Değerli Vali ve Belediye Reisi Doktor Lütfi Kırdarın verdiği bu isabetli karar talebe velileri ve okul öğretmenleri üzerinde çok iyi bir tesir yapmıştır.

Hull Limanı ve Ruhr bölgesi bombalandı

Almanlar Limanda, İngilizler garbi Almanyada ağır tahribat yaptıklarını bildiriyorlar - Halktan ölenler var

Londra 4 (A.A.) — Dün müttefik uçakları Alman işgali altındaki Avrupa'ya beş buçuk saat süren büyük bir hava hücumu yapmışlardır.

Amerikan bomba uçaklarından mürekkep bir grup, batı Fransa'daki Alman denizaltı üssine şiddetli bir hücum yapmışlardır. 300 müttefik avcısının himayesinde Muskito bomba uçakları,

Hollanda ve Beljika üzerine akınlar yapmışlardır. Bu akınlara Britanya birliklerinden başka Kanada, Yeni Zelanda, Hollanda ve Çek birlikleri de iştirak etmiştir.

RUHR BÖLGESİNDE
Londra 4 (A.A.) — Alman radyosunun bugün verdiği malumata göre, İngiliz bomba uçakları dün gece garbi Almanyaa arazisi (Devamı 3 üncü sayfada)

Mozdok Zaptedildi

Sovyetler Çernişkovskaya ile Çernişkov'uda işgal ettiler

Mihverin Kafkasyayı tamamen terkedeceği tahmin ediliyor

Moskova, 4 (A.A.) — Resmi: Sovyet kuvvetleri Çernişkovskaya ile Çernişkov demiryol durakını zapt ve işgal etmişlerdir. Moskova, 4 (A.A.) — Sovyet haberler bürosunun hususi tebliği: 3 Sonkânda kıta'ımız, ani bir hücumu müteakip Mozdok şehri ile Mendifer istasyonunu ve Malgobek şehri zapt etmişlerdir. STALİNGRAD MUHAREBELERİ Moskova, 4 (A.A.) — Sovyet öğle tebliği eki: Stalingrad'da fabrikalar bölgesinde dün gece 3 Alman blokavı ile 18 Alman tahkimli mevzili zapt edilmiştir. Stalingradın cenup doğu ve cenubunda Ruslar, Alman müdafaahallalarına girmişlerdir. Almanların iki hücum alayı ezilmiş ve geri çekilmeye mecbur edilmiştir. Rjev batısında kuvvetlerimiz mevzili mahiyetindeki savşlarına devam etmişlerdir. Mozdokun zaptından sonra kıtalarımız, bu şehrin şimal batı ve batısında ilerlemeğe devam ederek bir çok meskün mahalli ele geçirmişlerdir. Savaşlar devam olmaktadır.

ALMAN TEBLİĞİ 1400 ÇETECİNİN ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ BİLDİRİYOR

Berlin, 4 (A.A.) — Alman tebliği: Don bölgesinde ve Stalingrad etrafından muhtelif kesimlerde hücumlarına devam eden Sovyet kuvvetleri ağır kayıplara uğramıştır.

Karadenizde Kafkasya sahillerinde bir limanda bulunan orta büyüklük bir ticaret gemisi bomba ile hasara uğratılmıştır.

Cepheinin merkez kesiminde hücum kıtalarımız muvaffakiyetli baskınlar yapmışlardır. Düşmanın hücumları püskürtülmüştür. Bir Alman arkalılarına sarkan Sovyet çeteleri kısıtlı ve 1400 don çeteci öldürülmüştür. 65 kamp ve müteaddit sığınaklar tahrip edilmiştir. Bir çok silah ve kulliyetli miktarda mühimmat ve sair harp malzemesi ele geçirilmiştir. İlimen günün doğu cenubunda şiddetli mevzili çarpışmalar devam ediyor. Balıklar yarım adası yakınlarında süratli Alman av uçakları 5000 tonluk bir ticaret gemisini batırılmış ve diğer bir vapuru ağır hasara uğratılmışlardır.

CEPHELERDE ÜMÜMİ DURUM Moskova, 4 (A.A.) — United Press'in Moskova bürosu şefi, Henry Sapiet, hususi bir tebliğe göre Sovyet

kıtalarının Terek kıyısında ve Rostofdan Karadenize giden demiryolu üzerindeki kâin büyük Mozdok şehri zapt etmiş olduklarını haber vermektedir. Bu şehri işgal eden kuvvetler, merkezi Kafkasyanın doğusunda (Devamı 3 üncü sayfada)

ALMAN TEBLİĞİ 1400 ÇETECİNİN ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ BİLDİRİYOR

Berlin, 4 (A.A.) — Alman tebliği: Don bölgesinde ve Stalingrad etrafından muhtelif kesimlerde hücumlarına devam eden Sovyet kuvvetleri ağır kayıplara uğramıştır.

Karadenizde Kafkasya sahillerinde bir limanda bulunan orta büyüklük bir ticaret gemisi bomba ile hasara uğratılmıştır.

Cepheinin merkez kesiminde hücum kıtalarımız muvaffakiyetli baskınlar yapmışlardır. Düşmanın hücumları püskürtülmüştür. Bir Alman arkalılarına sarkan Sovyet çeteleri kısıtlı ve 1400 don çeteci öldürülmüştür. 65 kamp ve müteaddit sığınaklar tahrip edilmiştir. Bir çok silah ve kulliyetli miktarda mühimmat ve sair harp malzemesi ele geçirilmiştir. İlimen günün doğu cenubunda şiddetli mevzili çarpışmalar devam ediyor. Balıklar yarım adası yakınlarında süratli Alman av uçakları 5000 tonluk bir ticaret gemisini batırılmış ve diğer bir vapuru ağır hasara uğratılmışlardır.

CEPHELERDE ÜMÜMİ DURUM Moskova, 4 (A.A.) — United Press'in Moskova bürosu şefi, Henry Sapiet, hususi bir tebliğe göre Sovyet

Mr. Timoçenko

M. Stalin'in harp meclisine seçildi

Veliki Lukideki Alman Generali önceden kaçmış - İki Generalde maktûl düştü

Mareşal Timoçenko

Londra, 4 (A.A.) — Daily Ekspres gazetesinin askeri yazarı, mareşal Timoçenko'nun, Stalinin riyaseti altında bulunan ve Rus ordularının hariketini idare eden mahdud aralı harp meclisi üyeliğine tayin edildiğini temin etmektedir. Mareşal Sajoşnikov ile mareşal Vorosilov da bu meclise dahilidirler. İSPANYOL ÜMÜMİ KOMUTANI Londra, 4 (A.A.) — Berlin radyosu (Devamı 3 üncü sayfada)

Ustaşi çeteleri reisi kaçırıldı

Sırp çetelerinin faaliyeti

Moskova, 4 (A.A.) — Röyter Cenovreden gelen bir telgraf Horvat Kising'i ve Ustaşi çetelerinin şefi Albay Fanelk'n Yu-goslav çetecileri tarafından esir edildiğini bildirmektedir. Fanelk son günlerde Sulina yakınında Yugoslav çeteleri tarafından esir alınmıştır.

BAŞVEKİL

İngiliz Büyük Elçisini kabul etti

Ankara, 4 (A.A.) — Başvekil Şükrü Saracoğlu, mezun olarak gittiği memleketinden avdet eden İngiliz büyük elçisi Nasib Hugesini bugün saat 3,30 da kabul etmiştir.

Ankara - İstanbul şosesi işlâh edildi

Bu yoldan her mevsimde Ankaraya otomobille gidip gelmek mümkün olacak - Yeni yapılacak diğer yollar

Ankara, 4 (İkdâm muhabirinden) — Aldığımız malumata göre ikmaline çalışılan Ankara - İstanbul şosesi her iki taraftan seyriselere müsaid bir hale getirilmiş bulunmaktadı. Ankara - Kızılcahanım - Gerede - Bolu - Adapazarı üzerinden ve gene Ankara - Ayaş - Beypazarı - Nallihan üzerinden İstanbula otomobille gidip gelmek her mevsimde mümkün olacaktır. 500 kilometre kadar uzunluğunda olan İstanbul - Ankara şosesi üzerindeki köprülerin noksanlığı ve bazı noktalarda bataklıklar mevcut olması gidip gelme-

ği çok müşkülleştiriyordu. Şimdi bütün bu münâhler bertaraf edilmiş ve bu yolla 12 - 14 saat gibi az bir zamanda İstanbulla otomobille gidip gelmek imkânı temin olunmuştur. Şose üzerindeki bir kısım köprüler malzeme noksanından dolayı şimdilik ahşap yapılmıştır. Bunlar sonra betona çevrilecektir. Bundan başka Mersin - Ulukışla yolunun 125 kilometrelik asfalt kısmı yapılmıştır. 250 kilometresine kadar bitirilecek ve sonradan bu yolun Kayseri ve Ankaraya uzatılmasına çalışılmaktadır.

Nafia Vekâleti bu yıl Tarsus - Adana - İskenderun yolunun inşasına devam edecektir.

Erzurum - Erzin an - Refahiye (Devamı 3 üncü sayfada)

Köyde

Rakılı bir düğün sofrası

Köylü nasıl ve ne zaman rakı içer? — Her akşam içenlerde nerede bulunur? — Şehirliye kırgınlık — Köylüye göre çalışmak ne demektir? — Her okuyanın köyden kaçacağını bilseler..

A. Şekibin bu nefis röportajı devam ediyor

4 üncü sahifemizde takib ediniz

Çan-Kay-Şek Stalinle görüşecek

Çin Mareşalinin Vaşingtona'da gideceği sanılıyor

Şanghay, 4 (A.A.) — Çunkingten gelen bir habere göre Çin milli lideri Mareşal Çan - Kay - Şek yakında hariciye vekili ile Moskova'ya gidecek ve Stalinle görüşecektir. Çan - Kay - Şek Rusyadan sonra Vaşingtona giderek Pasifik harp meclisinde bulunacaktır.

SULTAN REŞAT VE İTTİHATÇILAR

Yazan: ZİYA ŞAKİR No. 102

O zaman Gazi Ahmet Muhtar Paşa, ağır ağır tahta yaklaştı. Askerce bir selam ile padişahı selamladı. Elindeki kâğıda baktı. Bakı:

— Şerif Şerifi, kanunu esasi ahkâmına... usulî meşruiyeti, hukuku milleti, menafi vatani siyaset edeceğinize dair yemin eder misiniz, efendim.

Dedi.

Sultan Reşad, bir an duruldu. Soğuk, başını öne eğerek:

— Evet, ederim amma, abdestsizim. Bir kaç dakika meks olursam da, abdest alayım.

Dedi. Ve gene, teneffüs odasına geçti.

Halkı, kendisine taklif edilen yemin, (Kur'anı Kerim) e el basarak suretiyle icra edilmeyecekti. Buna öinac:

— Yemin ediyorum.

Demek ki, kâfi gelebilirdi. Fakat kendisinin son derece dindar göstermeyi ötedenberi adet edindiği olan Sultan Reşad, burada da bir gösteriş yapmaktan kendini menedemedi.

Tekrar teneffüs odasına geçti. Oraya getirilen leğen birik ile abdest aldıktan sonra tekrar muayade salonuna geldi. Ahmet Muhtar paşaya; yemin suretini bir daha okumasını işaret etti.

Muhtar paşa, yemin suretini okurken, yeni padişahın da aynı kelimeleri tekrar etmesi lâzım gelirdi. Halkı padişah, Muhtar paşanın söylediklerini dinledikten sonra, şâdece:

— Kasem ederim.

Demekle iktila etti.

Muhtar paşa, yeni hükümdarın bu tarzda yeminini beğenmedi. Adeta kâğıtları çatırak, kelimelerin üzerinde dura dura padişaha hitap etti:

— Bunu, böyle yapacağım. Vallahi ve Billahi diyor musunuz?

Dedi.

Sultan Reşad, birdenbire Muhtar paşanın yüzüne bakarak irkildi. Bu istardan sakımsı gibi, reng kızarak başını öndü. Göz belâ anlaşılabilecek kadar hafif bir sesle:

— Vallahi... Ve, Billahi...

Diye mukebele etti.

O zaman, Muhtar paşanın gur ve kaln sesi, bir perde daha yüksekti:

— Padişahım!.. Şu halde, bizde, zatı şahanenize biyat ediyoruz... Allah, tacı tahtınıza, mübarek etsin.

Diyeerek geri çekildi.

Bunun üzerine (Nakibul eşref), Çekkeşi Seyhi Muhtar efendi, salonun ortasına doğru ilerledi. Ellerini yukarı kaldırarak kısa bir dua etti. Bu duayı müteakib, âyan meclisi âzasından Şerif Ali Haydar bey, bulunduğu yerden ayrılarak sürat h adamlarla yeni hükümdara

yaklaştı. Padişah derhal ayağa kalkarak sağ elini Şerif Ali Haydara uzattı. Bu zat, padişahın elini, ellerinin arasına aldı. Arap şivesi Türkçesiyle:

— Zatı şahanenize biyat ediyorum. Allah, mansur ve mübarek etsin.

Diye mirâldandı.

Artık biyat merasimi başla-

— Önde, âyan reisi Sâid paşa, mebusan reisi Ahmet Rıza bey, Sadrazam Tefvîk paşa olduğu halde, âyan, mebusan âzalarıyla hükümet erkânı karmakamk bir halde Sultan Reşadın önüne gidiyorlar, musafaha suretiyle yeni padişaha biyat ediyorlardı.

Biraz evvel de arzettiğimiz ve hile, iclas keyfiyeti pek telâş geldiği için, asrardanberi temâil olan şekilde bir protokol yapımında Salonu dolduran zevat birbirlerini ite kaka padişahın önüne gidiyorlar, bazıları musafaha etmek ve bazıları da -verken karara muhalif olarak -el öpmek suretiyle merasime devam ediyorlardı.

Bu sırada, Harbiye Nezareti meydanında yer alması olan bir mantelli batarya tarafından da cılız topları atılıyor, hafif bir nisan rüzgârının tesiriyle, yangın kulesinin direğindeki köyü vışne çürüğü rengindeki atlas bayrak, ağır ağır dalgalanıyor.

Aynı zamanda, Yıldız sarayında da hâzin bir manzara cereyan ediyordu. Umumi meclis namına saraya giden Heyet, Sultan Hamidin huzuruna çıkarak (Hal) kararını bildiriyor, sarayın harem dairesinin kuytu köşelerinde, hıçkırık sesleri iştiliyordu.

(arkası var)

Açık işler

C. H. P. Em'nönü Halkevî İşbulma-Kurtarma Yürüdü:

Azadlıklar işlerinde çalışmak isteyenlerin Nutukmanlı inaret binasında ki Yürü müraatları.

Elektrikli, bobinler, marangoz, sag kaplama işleri, tesviyece, tornacı, soğuk demirler, odacı, bekel.

KÜÇÜK HABERLER

★ Limanlar umum müdürlüğü, evvelce makineleri yapılan dört deniz motorünün tekne vesaire kısımlarını da tamamlayarak işletmeye koymaya karar vermiştir. Motorler 60 günde tamamlanacaktır.

★ Belediye masraf müdürü Fikri Çakkan müvazene müdürlüğüne, Memduh Durusoy da masraf müdürlüğüne tayin edilmiştir.

★ Beşiktaş Halk partisi idare heyeti reisi Zühü Çubukcuoğlu dün Eminönü Halkevinde bir konferans vermiştir. Bu konferansta

Patronun solmuş yüzünden bir şeyler olduğunu istidlâ etmişti.

— Hayır, hayır! Birşey yok. Ben... Ben merak ettim de... Sen bir yere gittin mi diye...

— Korkulacak birşey varsa söyleyin!

— Hayır, hayır! Birşey yok! Fakat Kazim'in gizliyedmediği endişeli hali tri adamın gözünden kaçmamıştı.

Kazim salona döndü. Sağa sola geziriyor, mütemadiyen düşünüyordu.

Hayatının en heyecanlı dakikalarını yaşadığını şüphe etmiyordu. Nasıl olmuştu da Jüdit Aşa böyle bir vâzite bulunmuştu.

Bir kadehe konyak boşalttı. Bir çeğişte yuvardı. O zaman içi isandı. Kendi kendine düşündü:

— Allah Allah! Ben de ne diye bu kadar telâş ediyordum?

Fakat bir taraftan da Sebastien'in boş durmadığını kanaati vardı. Çünkü Ormond Hol'de ölmek üzere olan ihtiyarın serveti artık nerdeyse, Sebastien'in elinde geçmek üzereydi. Fakat şimdi artık partiyi kaybetmişti. Ne yap-

sa da yapılabilir.

— Jüdi, balkona Lambayı söndürü ele atarak çıktı. Tekrar düdüdü. O sırada Moneta vapuruna baa.

ŞEHİR Davaları

Üsküdar iskelesi

İstanbul semtine en çok gelip giden, yolcusu bulunan deniz aşırı kazalar arasında Kadıköy kadar mühim olan bir yer varsa muhakkak ki o da Üsküdar'dır. Bütün Üsküdarlılar her gün vapur yolculuğu yaptıkları halde vapur deryasından ve iskele felâketinden, bir türlü kurtulamazlar. Üsküdarla İstanbul arasında işleyen vapurlar çok vakit istiap haddinden fazla yolcu alırlar. Bunu Besiktas Partii kongresinde belirlenler hâlâ şikâyetlerinin müsbet bir neticesini görmemişlerdir. Üsküdar iskelesinde beklemek bir azaptır. Zira kısırları açılıp kapanması büyük bir intizamsızlıkla devam edip gider.

İstanbul'a geçmek için bilet alanlar iskelede parmaklık arkasında vapuru büyük bir sabırla bekledikleri halde bir çok kimseler sanki hususi bir hakları ve sıfatları varmış gibi parmaklık önüne çıkarlar.

Vapur gelir, yavaşlar. Yolcular gıkar çıkmaz hususi bir hakları ve sıfatları varmış gibi iskele önünde serbest bekleyenler hemen vapura biner ve rahat rahat yerlerini alırlar. Neden sonra parmaklık kapıları açılır Halk birbirini ite kaka vapura biner. Bazan vapur önklesin binmesini beklemekten de ha reket eder. Vapurların tam zamanında gelip gitmesini beklemekten de hareket eder.

Vapurların tam zamanında gelip gitmesini beklemek Haliç seferlerinin intizamını beklemek kadar boştur. Şikâyet ve müracaatlarla rağmen bir türlü seferleri tanzim edilmeyen Haliç vapurları gibi Üsküdar vapurları da kendi bildiklerini yapmakta levam ederler.

Üsküdarlılar soruyorlar:

Niçin iskele üzerine hususi müsaade ile yolcu buralıyor? Onların üstünlükleri iskele kapıcılarını tanımlarından mı ileri geliyor? Niçin herkes iskele kapısı arkasında bekletiliyor? Niçin vapur seferleri intizamla yapılıyor? Niçin vapurlar bazan yolcu almadan, bazan da fazla yolcu alarak gidiyorlar?

Evet bir sürü sus ki hepsinin cevabını müsbet şekilde vermek için bir tek emir kâfidir: **Baz du emri bekliyoruz.**

ŞEHİRLİ

Zühü Çubukcuoğlu (Belediye tahihi) mevzuunu incelemiş ve XVI. asırdan beri memleketimizdeki belediye hareketlerini izah etmiştir.

Günün içinden..

Eller yukarıya!

Yazan: HAYRİ MUHİDDİN

Hani o 24 saatte bir artan fiyatlar? Hattâ, bir sokak boyunca gidiyordunuz, aynı sokağı geri döndüğünüz zaman etiketlerin değiştiğini görüyordunuz. Ne oldu? Varlık vergisi ilân edilir edilmez fiyatlar sanki döndüler, oldukları rakamlar üstünde donup kaldılar.

Lâf götürmeyen kesin olay şudur:

Varlık Vergisinin ilânından beri, değil 24 saat, 15 gün geçtiği halde piyasada hiç bir mal üzerinde hiç bir fiyat artmamıştır.

Halkbui bu müddet içinde altın aşağı yukarı yarıya kadar düştü, tekrar çıktı. Yine fiyatlarda hiç bir değişiklik olmadı, ne altın tadip edecek yarıya düştüler, ne tekrar yükseldiler, yerlerinden bile oynamadılar.

Evet, fiyatlar, vergi mükelleflerine kredi açılmasından ve herkesin dışardan para bulma teşebbüslerine baş vurarak stok mallarını piyasaya dökmek zorunda kalmamasından dolayı, beklendiği gibi henüz hep birden düşmemişlerdir. Fakat o çığmca ve daki-

kadan dakikaya fokurdarcasına artışlar da birdenbire durmuştur. Bu ne isbat eder?

Hiç bir tereddüt bırakmaz şekilde sunu isbat eder ki, fiyatların o delicesine artışı ne altın esasına tâbi oluşundan, ne iç, dış politika tesirlerinden, ne memleketin, umumi ekonomik durumundan değil; yalnızca malların her saat bir elden öbür ele geçmesinden ve her el değiştirdikçe fiyat artırılmasından ileri gelmekteydi.

Bugün ise hiç kimse, varlık olduğunu belli etmemek için, mal alıp üstüne bir kâr daha vurarak devredememektedir. Onun içindir ki fiyatlar oldukları yerlerde kala kalmışlardır.

Piyasa üzerindeki bu harikali tecrübe, işte, bize kalles hakikatı ve maskeli mücerripi kirdayamaz halde yakalamış bulunmaktadır.

Simdi, fiyatlar üzerinde o uğursuz hora tepişlere kesin bir son vermek için ne yapacağımızı, ne yapılmak gerektiğini daha aydınlatıp, daha şüurlü, daha sağlam bir şekilde görebilmek imkânı da karşımızda eller yukarıya durumuna geçmiştir.

Esnafı da dinliyelim

Sütçüler: "Bir gün şehirde süt bulunamayacak," diyorlar

Meğer sütçüler, süt müşterisi fazla fakat süt az olduğu için terkos suyu katıyorlarmış!

Davar ve mandıra sahipleri ve sütçüleri birbirinden ayrımak doğru değildir. Nihayet, hepsinin mevzuu «süt» tir. Mandıra sahipleri diyor ki:

«Hayvanlara kâfi derecede yem bulamıyoruz. Bundan dolayı hayvanlar az süt veriyorlar. Hayvanların kepek, samar, kuru ot gibi yemleri lâzım olduğu kadar verilmezse süt istihsalı güçtükçe azalacak ve bir zaman gelecek, ilâç için olsun şehirde süt bulunamayacaktır. Gazeteler, süt su karıştırılarak -dan şikâyet ediyorlar. Şikâyet kimse için haklı yoktur. Ucuz yem versinler, halis süt alsınlar.»

Sütçüler ise şöyle diyorlar:

«Tecrübe ile sabittir ki Beyoğlunda seyyar sütçülük yapanların sütleri ekseriya «halis», değildir. Çünkü, Bayoğlu kafe-balık bir semtir ve o nispette süt sarfiyatı, yani süt satm alanlar fazladır. İhtiyacı karşılamak lâzım, müşteriyeye «yok» diyemezsiniz. Bu takdirde gayet tabii olarak hileyе başvurmak lâzım geliyor. İstanbul taraftındaki süt çülâriye ekseriyetle halis süt, yahut halise yakın süt bulmak da-

ha mümkündür. Sebebi, talebin, dolayısıyla sarfiyatın az oluşudur. Eskiden 10 kurusa satılan bir kilo koyun sütünü, şimdi 50 Çünkü, bizde davar ve mandıra sahiplerinden, ticcardan ona göre alıyoruz. Halkın en fazla diklat etmesi lâzım gelen cihet, «kaymakaltı»lardır. Zira, süt -tün kaymağı alındıktan sonra sütte ne yağ, ne vitamin, ne de hiçbir şey kalmıyor. Böyle bir cins sütü, diğer sütlerden tefrik etmek ise mümkündür. Bu sütler, döküleceğine gayet ucuza sütçülere veriliyor ve hal-ka, ya halis sütle karıştırılarak veya doğrudan doğruya, olduğu gibi satılıyor.»

İngiliz misafirler gittiler

Şehrimizde bulunan İngiliz mebusları dün akşam Toros ekspresine Adanaya hareket etmişlerdir. Ekspres Ankaradan geçerken, Karabükte gitmiş olan misafir heyeti üçüncü âzısı da İttihak edecek ve misafirler Adanadan tayyare ile Kahireye gideceklerdir.

Altın fiyatları

Dün, bir Reşadiye altının fiyatı 29,5 lira, külçe altının bir gram fiyatı 400 kurustu.

Ansiklopedi

Pierre Lavâl

Bir habere göre Fransa hükümet reisi Laval Hitlerle yaptığı son mülâkattan sonra Vişige on beş yaş ihtiyar dönmüş, zira Hitler, Lavalı azarlamış ve onu sandalyaya oturtmamış bile.

Laval, Fransanın en enteresan politikacılarından biridir. Simdi 69 yaşlarında bulunan Laval avukatlar Avukatlık mesleğine sen-dikalar avukatı olarak girdiği sariada gayet taşkın bir (solcu), yani kanat itibarile sosyalist idi.

Vay sen hâlâ burada mısın? Haydi işi tut da bize yol göster. Ben misafirimi idare ederim. Bir az inatçı amma, zararı yok. O da yola gelir.

Kazimir genç kızın ellerinin arkadan bağlı olduğunu görünce, biraz canı sıkıldı amma, hiç ses çıkarmamak daha muvafık olacağını düşündü.

Aşığı indiler. Kazimir hafifçe seslendi.

Matyus gel buraya!

Kazimir rıhtımın kapısını açtı. Fakat herifi yüzü koyun yatmış bir vaziyette bürünce durakladı.

(arkası var)

Sahte karne

Makinaları

Bulgaristandan şehrimize getirilen makineler ve suçlu yakalandı

Ahmet isminde bir motörcü Bulgaristanda sahte karne basmağa mahsus üç makine tedarik ederek şehrimize getirmek üzere motörüne yüklemiştir. Fakat vaziyetten güphelenen mahalli zabıta ve gümrük memurları motörde anı bulama yaparak mezkûr makineleri bulmuşlar ve keyfiyetten konsolosluğumuzu haberdar etmişlerdir.

Bunun üzerine Ahmet makineleri ile birlikte mevkufen şehrimize getirilmiş ve müddeiummiliğe sorgusu yapıldıktan sonra tevkif olunarak Sultanahmet cezaevine gönderilmiştir.

Yakında muhakemesine başlanılacak olan Ahmedin bu makine-lerle birlikte vilâyet vilâyet dolayarak mahalli kârneleri taklit edip satmak suretiyle zengin olmak hülyasına kapıldığı anlaşılmaktadır.

Aşkıını vuran bir kadın

Dün müddeiummiliğe teslim edildi

Fatihe Hasankale mahallesinde Vatanperver sokagında 29 numaralı evde oturan ve dikim evinde hamallık yapan Ali üç senedenberi nikâhsız olarak yaşadığı Hordesele adında bir kadınlâ kuskançlık yüzünden kavga etmiştir. Hordesele, güçlü kuvvetli bir adam olan hamal Alinin üzerine yürümüş, ekmek biçigile aşkıını muhtelif yerinden ağır surette yaralamıştır.

Gürlütiye köşan mahallesinin ve zabıtanın yardımile hamal Ali, eli bığıklı kadının elinden zorlukla kurtarılmış. Cerrahpaşa hastanesine gönderilmiştir. Hordesele, müddeiummiliğe teslim edilmiştir.

Bir kadının çantasını kaptılar

Şehzadebaşında Kovacılar sokagında 122 numaralı evde oturan Hacer adında bir kadın dün Düzdaryeden geçerken önüne bir adam çıkmış. İğnde 50 lira bulunan çantasını kapıp kaçırmış.

Hâdiseye el koyan zabıta bu kaç vakası failini yakalamıştır. Ortaköyde tramvay durak yerinde 10 numaralı evde oturan Rifat adında biri olduğu anlaşılan suçlu adliyyeye teslim edilmiştir.

Altın fiyatları

Dün, bir Reşadiye altının fiyatı 29,5 lira, külçe altının bir gram fiyatı 400 kurustu.

Ansiklopedi

Pierre Lavâl

Bir habere göre Fransa hükümet reisi Laval Hitlerle yaptığı son mülâkattan sonra Vişige on beş yaş ihtiyar dönmüş, zira Hitler, Lavalı azarlamış ve onu sandalyaya oturtmamış bile.

Laval, Fransanın en enteresan politikacılarından biridir. Simdi 69 yaşlarında bulunan Laval avukatlar Avukatlık mesleğine sen-dikalar avukatı olarak girdiği sariada gayet taşkın bir (solcu), yani kanat itibarile sosyalist idi.

Vay sen hâlâ burada mısın? Haydi işi tut da bize yol göster. Ben misafirimi idare ederim. Bir az inatçı amma, zararı yok. O da yola gelir.

Kazimir genç kızın ellerinin arkadan bağlı olduğunu görünce, biraz canı sıkıldı amma, hiç ses çıkarmamak daha muvafık olacağını düşündü.

Aşığı indiler. Kazimir hafifçe seslendi.

Matyus gel buraya!

Kazimir rıhtımın kapısını açtı. Fakat herifi yüzü koyun yatmış bir vaziyette bürünce durakladı.

(arkası var)

DIŞ POLITİKA

M. Vilki'nin ısrar ettiği nokta

Ali Kemal Sunman

Harpden sonra dünyada devamlı bir sulh ve sükun devri tesis etmek gâreleri-mi düşünenler çoktur. Fakat bu geniş mevzuada ne düşünülmüyor, sa mülahazaların karışık, müphem kalmıyarak mümkün olduğu kadar kat'iyyete yakın ve etrâflı olması için erbabi tarafından uzun zamandanberi derece derece gayret edilmektedir.

Vâsi tedkikata girişilmiştir. Gelecek sulhun türlü meseleleri olduğu malûm. Yahız siyasi değil, iktisadi ve içtimai nice mevzular var ki erbabın uzun uzadıya meşgul etmektedir. Fakat daha harp bitmeden sulh işle-ri le uğraşmanın mevsimî olup olmaması sulhi de ilim ucnna gelmektedir. Bunun cevabını kolayca veriyorlar; Harp nazıl ha zarlıksız olmazsa sulh için de öyle hazırlanmak lâzımdır. Erbabı 'ararından sulh hazırlığı ile meşgul olursun bızın tesisi ile aarp gayret ve faaliyetinin gevşeyeceği zanmedilmemeli.

Çünkü harbin ortasında sulh hazırlığı düşünenler harbi kazanmak için ne lâzımsa o gayeye varmak için çalışanların işi ne karışmıyorlar. Harbi başarımağa çalışanlar için ortada göz le görülen hakikat yâni bugünkü harptir. Bütün gayretler de onu kazanmakta toplanıyor.

Gelecek sulha ait meseleleri düşünenler zaten senelerdenberi o mevzularla uğraşanlardır ki harp sonrası için olan tedkiklerinden de çok faydalar beklenmektedir.

Muharip tarafların ileri gelen devlet adamları da gelecek sulhun hazırlığından vakit vakit bahsetmektedirler. Meselâ, Amerika M. Vilkinin, brleşik milletler, arasında büyük bir meclis vücade getirilerek bütün dünyanın fikrini almak ilzumunda ısrar eden yeni beyanatı da bu itibarla dikkati celbediyor. Billhasna M. Vilki, Çnden ve Çinlilerden bahsetmekten kendini alamamıştır. Çünkü Çn yedi senedenberi kuvvetli bir düşmanla, Japonya ile uğraşmaktadır. Avrupa harp çıkamadan-evvel Çin muharebe ediyordu. Japonya harbinden evvel Çin ile Japonya dövüşüyordu.

Çine şimdiye kadar Müttefikler tarafından edilen yardımın ne kadar ehemmiyetli olduğu aşıkardır. Fakat nüfus itibarıyla o kadar büyük bir varlığı olan Çin n bu harpte kendinden beklenen rolü yerine getirebilmesi onun en mükemmel vesait ile de tehic edilmesi ilzumunun göstermektedir. Çinli en yeni ve mükemmel harp vasıtalarını âzami muvaffakiyetle kullanabileceğini kaç sened r isbat etmiştir. Çinli elindeki az mabeme ile çok 'ş görmüştür. Daha çok vasıtaları olsaydı Çinli daha büyük işler görebilirdi. Fakat Çin'de Şarka mahsus bir pişkinlik ve olgunluk vardır. Pek eski bir medeniyetle ve pek yerinde olarak üfihar eden Çinlin u- nutmadığı derslerden biri de budur: Dostların yardımını beklemekten evvel kendi kendine yardım etmeyi bilmel. Bugün de kendisine az muavenet edilmiş, ihtiyacı n'sbetinde yardım edilmemiş bahsi etrafında, Çinlinin fazla söz söyleydiği, münakaşa ettiği pek de işidilmemektedir.

Dana ziyade gayretini topla-yan ve kendine güvenen Çinli, bugün müdafaa ettiği memleketi arazisine göre harp usulleri bulmuş, tatbik ediyor.

M. Vilki kurtulmasın! Heri sürdüğü mecliste Çinlinin de dinlenmesini istemektedir. Bu da 'çindeki maddi vesaitin azlığına rağmen uzun zamandan beri kendini muvaffakiyetle müdafaa edebilen Çinlinin bu harbi başarımağ hususunda ortaya koyacağı fikirlerin kıymetli olacağını göstermektedir. Su halde ilk iş gene harbi başarımağ oluyor.

SON HABERLER

B. Millet Meclisinde

Çocuklar hakkında bir teklif geri alındı. Bazı lâiyhalar kabul edildi

Ankara, 4 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün toplanmıştır. İlk olarak Ankara mebusu mebusu Ekrem Engümen vefatını bildirir. Başvekil tekeresi okunmuş ve merhumun hatırasını tazini için 2 dakika ayakta durulmuştur. Bundan sonra Kırklareli mebusu doktor Fuat Umayın 15 yaşını bitirmemiş çocukların sinema, tiyatro, dans salonu ve bar gibi yerlere kabul edilme meclisi hakkındaki kanun teklifinin geri verilmesine dair takrir okunmuş ve kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1942 mali bütçesinde değişiklik yapılmasına, kazanç vergisi kanununa muvafakat bir

madde eklenmesine ve ispençiyari ve tıbbi müstahzarlar hakkındaki kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve aynı kanuna bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâiyhaları kabul edilmiş ve Maliye Vekâleti baş hukuk müşavirliği ile muhahemat umum müdürlüğünün yazıfelerine, devlet davalarının bazı usullerine, merkez ve vilâyetler kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair kanunun bir maddesi tayı, 2 nci muvakkat madde kadar olan kısmı kabul ve muvakkat ikinci maddesi endümine tevdi olmuştur.

Divan muhasebatı açık olan azâhâ Abdüllah Ali Hemen'in seçildiği tebliğ olunduktan sonra çarşamba günü toplanmak üzere ictima son verilmiştir.

Kaymakamlar arasında tayinler

Ankara, 4 (İkdam muhabirinden) — Reyhanlı kaymakamı Saâhaddin Kırkhanı kaymakamlığına, Yıldızeli kaymakamı Cemal Pasinlere, Kırkpınar kaymakamı Şükrü Bozovaaya, Hendek kaymakamı Esad Ödemiş, Kuşadası kaymakamı Kerim Bandırmaaya, Bandırma kaymakamı Feyzi Kuşadasına, Nevşehir kaymakamı Esad Mülkiye müfettişliğine, Pasinler kaymakamı Şâdan Dahiliye levazım müdürlüğüne, Yenice nahiyeh müdürü Turgut Hafik kaymakamlığa, Enez maiyet memuru Bençet Akseki kaymakamlığına, Aydın maiyet memuru Zeki Ryeahıye kaymakamlığına, Tokat memuru Remzi Bulancık kaymakamlığına nakli ve tayin edildikleri gibi bir çok vilâyetlerin maiyet memurları da münhal kaymakamlıklara tayin olmuştur.

Varlık vergisi

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

bahtan itibaren Varlık vergilerini ödemeyen mükellefler için tahsil emval kanunu maddeleri tatbik edilmeğe başlanacaktır. Varlık vergilerini tamamen ödemeyenlerin listeleri tahsil emval kanununa göre bu sabahdan itibaren belediye ve maliye tahsil şubelerine asılacaktır. Bu suretle borçlulara kanunî ihtar yapılmış olacaktır. Bu ihtar rağmen vergilerini on gün içinde ödemeyenlere 14 sonkânun perşembe gününden itibaren tahsil emval kanununun 9 uncu maddesi tatbik edilecektir. Haklarında tahsil emval kanunu tatbik edilecek mükelleflerin listeleri bir hafta şube kapılarında asılı kılacaktır.

Tahsil emval kanununa göre 14 sonkânun perşembe günü başlayacak haciz ve müzayade ile satış muamelelerinden önce vergi yatırmak isteyenler 12 sonkânuna kadar vergilerini yüzde bir zamlı ödemeğe mecburdurlar.

Bazı Rum ve azlık okulları Varlık vergisini böhane ederek öğretmenlerin maaşlarını normal zamanda ödememişlerdir. Bu yüzden Maarif müdürlüğüne şikâyetler yapılmıştır.

Şehrimizin tanınmış manifatura tüccarlarından Moris kendi namına tahakkül 150 bin liralık Varlık vergisini ödememek için gizlice Suriye'ye kaçarken zabıta tarafından suç üstünde yakalanmıştır.

Yıllardanberi İstanbul'da manifaturacılıkla uğraşan ve bir hayli servet yapan bu adam kendisine tahakkuk ettirilen yüz elli bin liralık Varlık vergisini ödememeyi aklına koymuş ve bunun için de memleketten ıtır carasını bulmuştur.

Moris bir iki gün evvel Haydarpaşadan trenle Hataya hareket etmiştir. Fakat kendisinin hareketlerinden şüphelenen İstanbul polisi muameleyi göz hapsine almış olduğundan peşine memurlar konmuş ve bunlar Moris'i tam suç üstünde yakalamak üzere aynı trenle hareket etmişlerdir. Nihayet Moris Hatay hududundan gizlice Suriye'ye kaçacağı sırada tutulmuş ve bu sabah şehrimize getirilerek adliye'ye verilmiştir.

Yüklenme boşaltma işlerinde çalışın memur ve müstahdemler

Her gün birer kap sıcak yemek verilecek

Ankara, 4 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1942 yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına hakkındaki kanun hükümlerine göre fevkalade hallerin devamı müddetince katarlarla deniz vasıtalarına çalışan ve hamulenin tertip ve tahrihi ile bilfiil alakalı bulunan memur ve müstahdemlere çalıştıkları günlerde birer defa parasız yemek verilecek ve yemek ihzârı mümkün olmayan mahallerde bunun karşılığı aynen tediyi edilecektir.

Ankara - İstanbul

(Baş tarafı 1 inci sayfa) ye - Zâgra yolunun inşası hazırlıkları bitmiş ve Zâgradan, Sivas - Kayseri - Kırşehir ve Ankara'ya uzanan yolun istihana başlanmıştır. Yine bu yıl inşasına başlanacak yollar arasında Anzara - Haymana - Sivrihisar - Afyon - İzmir yolu da vardır.

Bu yol bilâhare Sivrihisardan Eskişehir, Bursa, Balıkesir ve Çanakkaleye uzatılacaktır.

Almanlar Tunus'a taarruza geçtiler

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

taarruza geçmişler ve Alman tanklarını Kairouan istikametinde getirmişlerdir. Tunus cephesinin cenup kesiminde küçük gruplar halinde sokulmak ve müttetif muvaselesini bozmak maksadıyla tatbik ettikleri yeni tebliye şimdiki kadar istenilen neticeleri vermemiştir.

BÜYÜK BİR HAVA MUHAREBESİ

Nevyork 4 (A.A.) — Şimalî Afrika'daki Amerikan umumî karargâhından öğrenildiğine göre, Amerikan uçakları cumartesi günü Tunusta ezici bir zafer kazanmışlardır. Uçan kaleler 23 düşman uçağını düşürmüşlerdir. İngiliz uçakları da ayrıca beş uçak düşürmüşlerdir. Hava muharebesi son derece şiddetli olmuştur. Uçan kaleler Tunus limanı içinde bulunan Lagulet mevkiini ve Tunus limanını bombardıman ettikten sonra geri dönerlerken büyük sayıda İtalyan uçaklarıyla tahminen 50 Messerschmitt 109 un hücumuna uğramışlardır. O zaman büyük bir hava muharebesi olmuş ve bu muharebeyi Amerikanlar kazanmışlardır. Bütün Amerikan uçan kaleleri geri dönmüşlerdir. Uçan kalelerden birinin yanında gayet büyük iki deşik vardı. Motorlarından ikisi islemiyordu.

Londra 4 (A.A.) — Londra askerî mahfillerinde, Çad gölünden ilerleyen savaşan Fransız kuvvetlerinin, Trablusa Tunus arasındaki hudud çevresinde yer almak suretille Rommel ordusunun Tunus'a ulaşmasına mâni olmasının mümkün olmadığı kanaatinde

İngiltere ve Amerika intibaları

Damları otomobilele dolu hiç uyumıyan bir şehir!

Ford'un yeni kurduğu bu günkü teknigin en mükemmel fabrikasında saatte 1 bomba uçağı yapılıyor. Kraysler fabrikasında Şark Dansözleri gibi hareketler yapan tankların üzerine "Fatma", yazılıyor!

Montreal'den şimdiki hareketele ve Ontario ile Erie göllerinin şimal kıyılarına tek ekip ederek Huron gölünün Erie ile birleştiği noktada tekrar Amerika'ya geçtik. Malum olduğuna üzere her biri deniz kadar büyük olan bu göller, Birleşik Amerika ile Kanada arasındaki hududun büyük kısmını ıslal etmektedir. Huron gölünün Erie gölüne birleştiği noktada Birleşik Amerika'nın en büyük sanayi merkezlerinden biri olan Detroit şehri vardır. Schectady elektrik şehri olduğu gibi, Detroit otomobil şehridir. Otomobil kullanan ve yahut otomobil ile uzağa yakınadın alâkalı olan herkes, Detroit ismini bilir. Ford, bir çok tip otomobilleri imal eden General Motors, Chrysler ve daha bir çok tanınmış otomobil fabrikaları Detroit'tedir. Birleşik Amerika'ya bu ikinci gruptaki gruptur ve pasaport muamelesi, birinci gruptaki kadar uzun sürmez. Diğer grupta kendileri otomobillerinin içinde buldukları.

Detroit'ten Newyork gibi en büyük Amerikan şehirleri derecesinde hareketli bir şehir olduğunun anlamak için çok vakit gerekmez. Sokaklar binaçah dolu, mağaza vitrinlerindeki lüks eşyaya sayreden varif kadınlar, Telâşli gazete müvezirleri, Otomobiller, hele otomobiller. Bunların bir kaç bin dalma gözün önündedir. Amerikada benzin tahdidî bölge bölgeler. Detroit o zaman henüz tahdidî bölge bulunmayan yerlerden biri idi. Bir bu, bir de bu nakil vasıtası imal eden fabrikaların yer olduğundan Detroit, otomobilleri çok bol olan bir şehir olmuştur. Buna öyle geldi ki Detroit'te bir kaç gün içinde gördüğümüz sayıda otomobilleri bütün gün içinde önümde görmüş değildim. Sokaklar, meydanlar, damlamlar istileri bile otomobillerle dolmuştur. Dam üstlerindeki bu garajlara otomobiller asansörlerle çıkarılmaktadır.

Detroit başlıca işi şehridir. Ve işçiler, üç ekip üzerine, yirmi dört saat çalıştıktan sonra her taraf yirmi dört saat geçirir. Sinemalar, bakkal dükkanları ve mağazalar günün yirmi dört saatında açıktır. Hiç uyumıyan başka bir şehir Amerikanın bir tarafın

Yazan: A. Şükrü Esmer

da gördük. Detroit'te gördüğümüz fabrikaların arasında en çok alâkımızı çeken, Ford'un iki fabrikasını bir Chrysler ve Hudson fabrikaları olmuştur.

Bir zamanlar, tanınmış otomobilleri imal eden bu fabrikaların he bir, bugün otomobilleri imal etmemektedir. Ford tıyayze, tıyayze parçaları ve jeep denilen askerî otomobiller yapılmaktadır. Chrysler tank yapıyor, Hudson da top ve hele gömlere mahsus uçakavart toplar. Bu sonuncu fabrika Bahriye Nazirliğinin emri altındadır. Esasen bugün bütün fabrikalar hükümet hesabına çalışmaktadır. Hükümet, siparişler için yüzde muayyen nisbette bir masraf ve kâr payı tenin ederek fabrikaları işletmektedir. Müddirler ve memur kadroları eski müdür ve kadrolardır. Hükümet fabrikaların idaresine karışmamaktadır. Yalnız gerek istisna edil malın sağlanacağı halde tam söz sahibidir. Malıyet fiyatı fabrik ile hükümet arasında tesettir edilir. Eğer fabrika bu malıyet fiyatından daha aşağı mal ederse, kâr payı o nisbette artar.

Detroit'te ilk gördüğümüz fabrika Ford'un Rover Rnj fabrikası olmuştur. Bu, Ford'un tanınmış otomobillerini imal ettiği müessesedir. Bu fabrikayı dolaymak yarım gün sürdü.

Bize söylendiğine göre, Willow Run fabrikası sanayi tekniginin en son sözüdür. Bu, Ford'un ve Ford'a birlikt çalışan mühendis ve mütehasısların tecrübelerinden doğan bir esermiştir. Bunu meydana getirmek için para asla esirgenmediği gibi, Amerika'nın her tarafından istenilen teknik adamlar da alınmış. Şunu belirtmek yerinde olur ki bugün Amerikada tek aile bilgilisi olan adam paradan çok daha kıymetlidir.

Biz Willow Run fabrikasını dâimî de otomobiller ile geçtik. Fabrikanın henüz tam verim halinde bulunmadığı bize söylendi. Bize söylediklerine göre Willow Run istihana başlandı zaman her saatte bir

bomba tıyayresi inşa edecektir. Fabrika günde yirmi dört saat çalıştırna göre, günde yirmi dört tıyayze inşa edecek demektir.

Chrysler şirketi fabrikalarında tank imal edilmektedir. Harp âletleri arasında otomobiller veya traktöre en çok benzeyen tank olduğundan Chrysler, fabrikalarını buna kolayca tıyayzedir.

Kendi anlatışlarına göre, mühendislerin tanklarına istin bir tip bulmuşlar, ve Chrysler fabrikası, General Lee adı verilen bu tipleri imal ediyordu.

Tanklar vakıyde otomobilleri imalinde çok edilen zincir usuliyte imal edilmektedir. Uzun bir altıyeyin baş turatından başlayarak zincir üzerinde ilerletilerek tankların imalı de tamamlanmakta ve fabrikadan dışarı atılan bu harp âletleri geniş bir meydana bütün sıratlarıyla yürürken muayyene edilmektedir. Bu muayyene neticesinde makinelerde görülen aksaklıklar tamir edildikten sonra da tanklar harp sahnelerine yollanmaktadır. Böyle muayyeden geçip de tamir için ayrılan tanklar arasından geçerken bir tanesinin üstünde tebeşir ile efat mas yazılı olduğuna gördüğümüz zaman önünde biraz durduk. Durdurduğumuz fabrikanın müdürü yanımıza gelerek bunun manasını şöyle izah etti:

Bazı tanklar yürürken, şark dansözlerine mahsus hareketler yapıyorlar. Muayyene mühendisleri bunların üzerine efatnı işaretini koyar. Bunu gören işçiler de tankın üzerinde ne gibi tamir yapacaklarını anlatırlar.

Biraz daha yürüdükten sonra bir kaç işçinin efatnı gidirmek için böyle bir efatnı tank üzerinde ameliyat yapmakla olduklarını gördük. Yapılan ameliyatın mahiyetini anlamak için sorduğumuz suale işçiler sabırla uzun müddet verdiler. Fakat bizim de bu izahatı aynı sabırla dinlemiş olmamızın neticesi, ameliyatın mahiyetini anlamış olduğumuzu iddia edemeyiz. Modern tank denilen mülhîş harp âletinin makinesi, teknik bilgisi kuvvetli olmayan insanın anlayabileceği iş değildir.

Japon yıldırım harbinin durdu?

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

Japonlar aynı hızla batıya ve Almanlarda İtalyanlar da bir taraftan Mısır ve diğer taraftan Kafkasya yoluyla orta doğuya doğru süratle ilerleyebilmüş olsalardı, Mıhver kuvvetlerinin Orta doğuda birleşmeleri mümkün olabilirdi. Fakat 1942 yılı ilerledikçe Mıhveren ilerlemesi başladı; ve nihayet durdu. Burada, Japonlarda Hindistan kapılarında olduğu gibi, Avustralya kapılarında da durdular.

Japon duruşunun muhtelif sebepleri vardır:

1 — Önceden gayet iyi hazırlanmış olan Japonya, kuvvetlerini birlerce kilometrelik karalarda ve birlerce millîk denizlerde alabildiğine yaydıktan sonra, bir yarış kazanmak için son kuvvetleriyle koşan bir atlet gibi nefesi kesilmişti. Ve pek tabii olarak durmak mecburiyetinde kalmıştı.

2 — Darmadağınık adalarda kuvvetleri mahdud olan Müttefikler, yavaş yavaş kendilerini toplanıyor ve nihayet Japonların karşısına mühim kuvvetler yığmışlardır.

3 — Japonlara karşı büyük bir cin besleyen Amerikalılarla Avustralyalılar, diğer Malezyalılar veya Holanda Hindistanı adalarında yeriler gibi isteksis ve kaçarak değil, canla başla, fedakârane dövüşmektedirler.

4 — Japonya, ele geçirdiği geniş topraklardaki ham madde kaynaklarını işletmek, buralarda asahi müdafaa terfileri hazırlamak ve böylece nefes aldıkları emra, yend'ce taarruz etmek, yahut da çok zorlu bir müdafaa harbi yapmak için durmuştu.

Eğer, Japonya, yend'ce taarruza geçmeğe imkân görüyorsa, Müttefiklere;

Bon alacağını aldım; gücünüz yetersiz gelini, beni, kolayla üstüne oturduğum bu zengin yerlerden çıkarın, demeyi terah ediyor, demektir.

Hull Limanı bombalandı

(Baş tarafı 1 incide)

üzerinde uçmuşlardır. Ruhr bölgesinde infillâk ve yangın bombaları ikametgâh mahallelerinde hasarlar vukua gelmiştir. Sivil halk arasında kayıplar vardır. Birkaç bomba uçağı düşürülmüştür.

Berlin 4 (A.A.) — Alman tebliği: İngiliz hava kuvvetlerinin batı Fransanın sahil bölgesine yaptığı bir gündüz akimında müttedat motörli 16 İngiliz uçağı düşürülmüştür. Alman uçakları hiç kayıp vermemişler. İngiliz uçakları akşam üzeri Almanyanın batı bölgelerine bir ızac akını yapmışlardır. Halk arasında öfen ve yaralanan olmuştur. İki düşman uçağı düşürülmüştür.

Sıratlı Alman savaş uçakları cenup İngiltere sahilleri üzerine gündüz hücumları yapmışlar ve geceleyin Hull limanını bombalamışlardır. Bu limanda büyük yangınlar çıkarılmıştır.

Sarıyer Halkevinden:

Eviniz, hem Sosyal yardım şubasının bölgeniz fakirler için giriştiği hayırlı çalışmalar bir yardım, hem de tarihî Türk musikisini halka tanıtmak maksadıyla bir kaç konser tertibine karar verilmiştir. Birinci konser 17 Ekim'in 1942 pazar saat 15 - 17 dedir. Davetliyer evimiz Sosyal yardım komitesinden ve idare memurlarından tedarik edilir.

ZAYI — Sahibi bulunduğum iş seven motorüne alt 2797 No. lu muayene şehadehnamemi zayı ettim, yenisini alacağımın eskisinin hiikmü yoktur. (427)

İBRAHİM

Dün akşamki feci kaza

Tramvay bir çocuğun ayağını kesti

Dün akşam Çemberlitahta feci bir tramvay kazası olmuştur. Hüviyeti henüz tesbit edilemeyen genç bir çocğu caddenin geçerken biraz sarhoş olduğundan ayağı kayarak yere düşmüş, fakat tam o sırada gelen tramvay ayağı üstünden geçmiş, Çocğun ayağı bileğinden kesilmiş ve şihhi imdad otomobiliyle hastahane'ye kaldırılarak tahkikata başlanmıştır.

Teşekkür

Serveti Fünun kurucusu ve Ordu Mebusu Ahmet İhsan Tölgeli'nin acağı kayıplar dolayısıyla acemiza gelen telgraf, telefon, mektup ve gerekse gelişen tıyayzde bulunan büyükleri, meze, dostlarımıza kıymetli yazılar nesreden Türk Basınına ve çekerek gönderen Basın Birliği, Matbuat Umum Müdürlüğü ve İstanbul Belediyası'na teşekkürlerimizi bildiriz.

Merhumun ailesi

Mozdok zaptedildi

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

Grozni petrol sahaları civarından Almanları kovmakta olan kitalardır. Fazla olarak Sovyet kitaları, Rusya'nın cenubunda Almanların vucude gelirmiş oldukları muazzam çıkıntıya da düzleşmiştir. Sovyet kitaları, Mozdok zaptedildikten sonra bu şehrin 20 mil cenup doğusunda ve petrol itihale zengin bölgede kâin Grozninin 45 mil şimal batısında bulunan Malgobek şehrinde de ele geçirmişlerdir. Diğer taraftan Sovyet ordusu Kolovzy da zaptederken şimalde dönmüş olup, şimdi Prohladnaki üzerine yürümektedir. Alman bütün haberler, Veliklukiden Kafkas dağına kadar beş büyük cepheye Sovyet kitalarının muvaffakiyetle ilerlemekte ve stratejik mevzileri birbiri ardı sıra ele geçirmekte olduklarını bildirmekle müttetiftirler. Sovyetler sokak muharebeleri için hususi alaylar teşkil etmişler ve bunları dükke sayan bir muvaffakiyetle kullanmaktadır. Bu sokak muharebeleri, bilhassa Veliklukide görülmüştür. Orada Almanlar, evleri tünellerle birbirlerine bağlamış oldukları bütün mahallede gösterdikleri şiddetli mukavemete rağmen çarçabek mağlup

Mr. Timoçenko

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

sunun bildirildiğine göre, Rus cephe sinde İspanyol mayı tümenine kumanda eden general Münez Grande vafesinden azledilmiştir. 1940 martına kadar general Grande İspanyol faşist partisi genel sekreterliğini, faşist millis kuvvetleri şefliğini ve İspanyol kabinesi azalığını yapmıştır.

Londra, 4 (A.A.) — Moskova'dan gelen haberlere göre, Veliklukî garnizonu komutanı general Scheher, Rus çemberi tamamlanmadan evvel umumî karargâhını Veliklukînin 30 kilometre batısında Novosokolivkiye taşımıştır. Moskova'dan gelen başka telgraflar, Stalingrad önünde kushan Alman ordusu komutu general Von Gablentzin uçakla kaçtığını temin etmektedir. Generalin kurmay heyetini taşıyan uçak düşürülmüş ve içindeki 25 subayın hepsi ölmüştür. İspanyol generaline göre, başka iki A'

Adananın kurtuluş bayramı

Buğün güzel Adananın 21 inci kurtuluş yıldönümüdür. Ankara an' aşması mucibince Adananın Fransızlar tarafından tahliyesi 4 İkinci Kanun 922 de tamamlanmış ve 5 İkinci Kanun 922 günü Muhiddin paşa kumandasındaki kuvvetler Adana'ya girmişlerdir. Adana bu kurtuluş yıldönümünü de büyük bir bayram halinde kutlayacaktır.

man general, Henz Von Randow Victor Kosh'da ölmüştür. General Koch Rusya'da ve general Randow'da Afrika'da zırlı tümene kumanda etmektedir.

Adananın kurtuluş bayramı

İki Fransız Generali arasında

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

teslim etmekte oldukları bir zauretti. Ancak, şu nokta dikkate şayandır ki, general de Gaulle, cumartesi günü nesreden beyanında savaşan Fransanın meziyetlerini ve ezası arasındaki irtibatı, Fransa imparatorluğunun büyük bir kısmını harbe sokmuş ve cumhuriyete iade ve ırca etmiş olmasına halletmektedir.

Savaşan Fransa millî komitesini kaygısı, içtirdi. Bu kaygı, sadece Fransayı tekrar harbe sokmayi istihaf etmemekle, aynı zamanda yegâne meşru müesseselerine addettiği üçüncü cumhuriyet müesseselerine yeniden meydana getirmek gayesini takip eylemektedir. Halbuki yalnız Vichy'de değil, şimalî Afrika'da da birçok Fransızlar, bu müesseselerin tarihî karışmış olduğu fikrinde bulunmaktadırlar. Uğurlan zorluğun bu noktada olduğu aşikardır.

Fakat unutmamak lazımdır ki, general Giraud, bizzat amiral Darlan gibi, birçok defalar general de Gaulle'le bir anlaşma yapmak arzusunun ızhar ettiği gibi, general Giraud'nun sözcüsünün dünkü beyanatı da anlaşmağa çok mey-yaldır. Ve Almanya'ya karşı savaşan bütün Fransızların anlaşmaları arzusunun yeniden tekrar eylemektedir.

JIRUNUN EMİRLERİ NASIL TEFSİR EDİLDİ

Londra 4 (A.A.) — Giraud ile de Gaulle arasında anlaşmanın ilk şartı imparatorluk konseyinden Vichy'nin uzaklaştırılması olduğu hakkında muharip Fransa tarafından evvelki gün yapılan demey üzerine burada hâk m olan kanaat, birliğin ve Newyork Timesin eishilriği tarafları olmayan nüfuzların bertaraf edilmesi, kelimelerle va iflandığı; duruma doğru esaslı terakkiler kaydedilmiş olduğu merkezindedir.

Giraud'nun, bazı siyasi temayüllerle sebebiyle tevkif edilen bazı kimselerin serbest bırakılması için verdiği emir bu istikamette bir adım olarak telâkki edilmektedir.

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

SOLDAN SAGA:

1 — Eşek yavrusu, Futbolde bir oyuncu, 2 — Ol bçen âlet, mant, 3 — Kallıkların büyüğü, Tatarlar, bir maharrir, 5 — Aza, 6 — Reçel hoş odor, Uzağa isaret, 7 — Hendeşede eski bir tabir, Lokman ruhu, 8 — Danışa bir hareket, 9 — Bayat, değil, Pislik.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1 — Dehşetli bir dayak âleti, Afriyet olsun, 2 — Uzak, ince değil, 3 — Tirit gibi bir yemek, 4 — Meşhur bir maharrir, 5 — Aza, 6 — Reçel hoş odor, Uzağa isaret, 7 — Hendeşede eski bir tabir, Lokman ruhu, 8 — Danışa bir hareket, 9 — Bayat, değil, Pislik.

(Dükkü bulmacamızın 1-11)

1	K	E	D	I	F	A	R	E
2	E	R	D	A	L	E	B	
3	R	I	V	A	Y	E	T	E
4	E	K	R	F	A	D		
5	V	K	E	L	E	K	I	
6	I	S	E	A	C	I	Y	
7	Z	A	N	S	I	L	M	E
8	K	A	S	A	A	T		
9	K	I	R	M	I	A	T	

İstanbul Aliye Birinci Tercet Mahkemesinden: 942/155

Dantepe motörli ile Burğazdan İstanbul'a getirilip Galata İthalat Gümrüğünün 1/3 No. lu anbarlarına tahliye edilen D. F. markalı yüz tci kaptasında 5700 kilo avarajlı klorot do potas ile 19860 kilo klor do so yarı kireç kuyumunun mahkemeye satılmasına karar verilmiş olduğundan almak isteyenlerin 8/1943 cıncı gün saat 11 de mekûr anbarda bulunmaları ilân olunur. (8043)

Bu akşam SÜMER sinemasında

Bir aşk çığlığının ihtiraslı macerası ... Aşk için yanan iki kalbin bütün ihtirasları Şayanı hayret bir filmde. İkimüsten ve ideal aşk...

IRENE DUNNE — CARY GRANT

BİR SERENAD HATIRASI

Güzel aşk ve ihtiras filmi takdim ediyor. Bu akşam için yerlerinizi evvelinden aldınız.

Büyük Röportaj:

TARLADAN
GELİYORUM

Yazan: A. Şekip

Köy odasında rakılı
bir düğün sofrası

Süleyman: "Biz m köylük yerinde öyle her akşam rakı için adam arama, diyor u, onlar şehirlerdedir. Biz paramıza acırız!"

Köy'üye göre çalışmak tek türlü
olabilir: Toprakla uğraşmak - eğer
her okuy n insanın, köyden gidece-
ğini bilseler, ebediyete kadar
köyde mektep açtırmazlar

Muhtarın davet ettiği düğün-
de iyi eğlendik. Bir odada,
kadınlar toplanmış, duvar dipleri-
ne sıralanmış minderler üzerinde
oturuyor; odanın ortasında, kö-
yün genç kızları, oyun oynuyor-
lar. Birkaç kadın şarkı söylüyor,
def çalıyor.

Yanımdaki odada biz varız. Yani
erkekler.. Köyde, harem selam-
lık vardır. Ve bu âdetle bütün ti-
ziliği riayet edilir.

Köy çocukları da, düğün evinin
bahçesinde toplanmışlar, elele tu-
tup halka olmuşlar. Dönüp duru-
yorlar ve dönerken, şarkı söylü-
yorlar.

Yanımda oturan Süleymandır.
Sağında muhtar var. Muhtarın
yanında Mehmet, daha sonra Os-
man, Süleymanın yanında İbra-
him, sonra Halil.. Köyde isim
sormayın.. Birbirine çok benzer.
Yukarıda sıraladığım isimlerden
başka, belki, beş on isim daha
vardır. Bir çocuk doğdu mu, er-
kekse, büyük babasının, kıza, bü-
yük annesinin adını koyarlar. Bu
usule riayet etmeyen hemen pek
az köylü vardır.

Düğünün bir de akşam faslı
vardı. Akşam faslına, köyün ho-
cası çağırılmaz. Çünkü, rakı içi-
lecekti. Bir köy hocası var. Hem
köyün imanı, hem müezzini, hem
de kâtibidir. Fakat, ona herkes
hoca, der. Köy hocası, aynı za-
manda muallim değildir. Muallim-
den galiba fazla birşey anlamıya-
cağız. Yani, hoca, aynı zaman-
da öğretmen değildir. Ah.. Bu
köyde bir mektep olsa, bir de öğ-
retmen verseler.. Benden köylü-
nün istediği bu.. Köy hocası öğ-
retmen olamaz mı? Bu suali, bir
gün muhtara sormuştum. Bana:

— Bizim hoca, yeni okumuşluk-
tan anlamaz, dedi..

Fakat, siz, herşeyi anlıyorsu-
nuz, tabii..

Akşam faslında, gündüz toplan-
dığımız odaya, üzerinde yufka açıl-
an hamur tahtaları üzerine sof-
ralar kuruldu:

Tahtanın kenarlarında sıra ile
somunlar, birkaç kase yoğurt, iki
küçük bakır masraba içinde leb-
febi ve duvarın dibinde iki dolu
testi su.. Köyün suyunu hiç sor-
mayın.. Kireçli mi, kireçli.. (1)

Rakı şişeleri, hamur tahtasının
altında serili duran örtünün içine
saklanmış.. Neden sonra, oradan
çıkarıldı. Bakım, görünürde bard-
dak, kadeh, fincan benzeri şeyler
yoktu. Rakı nasıl içilecek, diye
düşünüyordum. Sonra, bir iki de-
fakın tahtanın altından şişeleri
çıkarıldı. Şişelerin diplerine bir-
rer yumruk vurdular. Mantarlar,
kendilerini dışarı attı..

Sonra, en çok saygı gösterdik-
leri insanlardan başlayarak, şişe-
leri uzattılar İlk uzatılan şişeler
den biri de bana idi. Az ilerideki
ve pehlivan diye anılan köylüye
baktım (şimdi pehlivanın ismini
düşünüyorum. Bulamadım. Çün-
kü, köyde onun adı pehlivandır.
Asıl ismi nedir, bilmiyorum. Söy-
lendiğini de duymadım.) Şişeyi te-
pesine dikmiş, ilklık içiyordu.
Biran tereddüt geçirdim. Bu sani-
yede düşündüğüm şey, aynı şişe-
nin, başkalarını devrettikten son-
ra, tekrar bana geleceği idi. Fakat,
yapılacak başka hareket yoktu.
Şişeyi tepeme diktim. Birkaç yu-
dam aldım. Zehir gibi.. Evvelâ,

[1] Bu röportaj serisi hiç bir ka-
saba ve köy ismi zikretmemiştir.
Gördüğüm, gezdiğim köylerin sayısı
elli kadardır. Ve bunlar, yurdum muh-
telif vilayet hududları içindedir. Ben,
hâdiseleri, bir sıraya koyarak yazı-
yorum. Ve bu hâdi t'eri, bir tek köye
mal etmek istemiyorum.

rakı 43 derecelik idi. Sonra da, o
civarda bir kasabada yapılan bir
rakı.. Adı da, o kasabanın adını
taşıyor.. Hiç düşünülmemiş, ta-
ze bir rakı.. Sert, garip bir koku-
su var. İnhisarlar idaresinin ku-
lakları çınlasın, bu rakının yapıldı-
ğı fabrikayı acaba, hiç teftiş et-
miyor mu?

Ağzıma içi yanıyordu. Elimde-
ki şişeyi, delikanlıya geri uzat-
tım. Gözlerim, ortadaki hamur
tahtası üzerinde yiyecek birşey
arıyordu. Bir yudum su.. Fakat,
testilerde.. Ya, bardak! Sudan
vaz geçtim. Gözümü en ziyade
kestirdiğim şey, somunlardı. U-
zandım. Koca ekmekten bir lok-
ma kopardım. Hemen ağzıma at-
tım.. İnanmayacağınız, ağzım
yaadı.. Ekmek e kadar taze ve
sıcaktı ki.. Kopardığım lokma-
dan dumanlar çıkıyordu. Daha ye-
ni fırından çıkmış.

Bu kadar sıcak ekmeği, İstan-
bulda yesek, midemize dokunur,
hasta oluruz. Köylülere, masallah
birşey olmuyor. Koparıp koparıp
yiyorlar. Mideleri sağlam.. Eğer,
köylü bu çok sıcak ve biraz da
hamur ekmekten ve kireçli sudan
kurtarsanız, kimbilir, bu güçlü
kuvvetli insanlar, daha ne kadar
kuvvetli ve sıhatli olurlar.

Köye ilk geldiğim zaman, bana
ekmek pişiren komşuma:

— Hamur, oluyor, biraz daha
fazla pişirsen.. demiştim..

Komşunun bana verdiği cevap
şu olmuştu:

— Biz böyle pişiririz. Böylesi
bizi tok tutar. Yoksa, başka türlü
doymayız: Sen Somun istiyorsan,
sana böyle yaparız.

Köylüler, somun, diye, iyi piş-
miş, kabarmış, içi göz göz olmuş
ekmeğe diyorlar. Onların kendi
yedikleri ise, sadece ekmek.. Ek-
mek, fazla pişirilmiyor, dolayısıyla,
kabarmıyor, içi hamur kalıyor ve
ağır oluyor:

— Bize somun dayanmaz, diyor-
lar.

Bir gün:

— Midenize dokunmaz ma, di-
ye, sordum. Güldüler:

— Ekmek insana ne yapar?..
Buğday bu.. Buğdaydan zarar ge-
lir mi, hiç?..

Düğünde, yanımda oturan Sü-
leymanla rakıdan bahsettik. Sü-
leymana şunu sordum:

— Köylüler çok mu rakı içe-
ler, az mı?

Süleyman, lakaydı, omuzlarını
sıktı:

— Rakı bir düzye içilmez ki..
Düğün olur, dernek olur, içersin..
Bayram olur içersin.. Kışın çok
vaktin olur, anbarında zahire do-
lu olur, arada bir içersin.. Yazın
nereden içeksin?.. Bir dakika
boş vaktin olur mu? Yazın çok
ış vardır. Harman yerinde yata-
rız. Bizimki rakı içmek değil ya,
eh, işte, boşluktan.. Boş kaldık
mı içerez. Eğlence oldu mu içerez.
Sonra, zaten, daha çok da içilemez
ki bu zehir zikkim.. Baksana, he-
le şimdi daha ziyade pahalalandı..
Bir küçük şişe için bir avuç dolu-
su para istiyorlar. Bizim aldığ-
mız ne, sattığımız ne? Tuza mı pa-
ra bulursun, gaza mı? Kadına fi-
san mı alırsın, oğlana pabuç mu?

Köylülerden asıl öğrenmek iste-
diğim şey şu nokta idi:

Bugün, eskiden daha fazla rakı
içiliyor mu? Şu kanaate vardım
ki, hayır. Köylülerde, umumiyetle,
gehirtilere karşı bir kuzgunluk
vardır. Ben, düşündüklerimi Sü-
leymana anlattığım zaman, Süley-
man, asabi bakışlarını yüzüme
dolaştırarak:

— Bizim köylük yerinde öyle
her akşam rakı için adam arama,
dedi. O senin söylediğin şehirler-

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser.
İlacında günde 3 kaşe alınabilir.

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Semti	Mahallesi	Sokağı	No. su	Cinsi	Aylık kırası L. K.
Cengelköy	Pazar kıyısı	İskele		İskele	3 00
Kadıköy	Zühürlü paşa	Ömer efendi sokak		Ev	4 00
Pasabahçe	Tepeköy	Camı		Ev	3 00
Anadoluhisari	Göksu	Göksu		Bina	6 00
Üsküdar	Hayreddin çavuş	Hamam		Ev	2 50
	Hacı Hesa	Bağlarbaşı		Tarla	6 00
	Hatun				
	Altunzade	Kurtal			
Kadıköy	Zühürlü paşa	Tahsişözü		Dükkan	2 00
		Bağdat caddesi		Kahve	7 00
Mercimek	Sahrayı ceddi	İsmirga		3 dönüm tarla	3 00
			10		10 00
Kurtal	Samandı	Sultanzade	50		50 00
			50		50 00
			70 No. ahır		24 00
			2 oda ve samanlık		45 00
			6 adet ahır		43 00
			Samanlık		18 00
			Mesken		20 00
			74 A. Ahır		20 00
			74 B. Ahır		20 00
			Furn ve 2 oda		48 00
			5 dönüm tarla		
			ve ev		30 00
			70 B. 2 oda ve		
			1 Ahır		36 00
			70 C. B. anbar üst		
			kısımlı		48 00
			70 L. hır		20 00

Yukarıda mevkileri, kıra bedelleri yazılı yerler 31/5/944 yılı sonuna kadar pazarlıkla kiraya verilecektir. Ta-
liplerin Müdürlük Akademi kalemine müracaatları. (17)

dedir. Hele İstanbulda.. Evvelâ,
paramız bile olsa, avuç dolusu pa-
raya rakıya veremeye acırız. Sonra,
günahın korkarız. Şehirlerde her
akşam için insanlar çokmuş..
Tabii, onlar terlemeden kazan-
ıyorlar. Bizim gibi terlemedirler
ki.. Tarlada, öküzlerin peşine bir
kere düştün de, ben onlara sora-
rım.. Bakalım, nasılmış..

Köylüde bir kanaat var: Çahş-
mak deyince, mutlaka zor iş anlı-
yor. Bazu kuvveti ile, bilek kuv-
veti ile çalışmak.. Tarla sürmek,
dağdan odun kesmek, taş ocağın-
da taş kırmak..

Köyde arada bir, evde oturur,
hiç dışarıya çıkmazdım. Mektubu
yazar, bazı işlerimi görür, not def-
terlerime bazı şeyler kaydede-
dim.

(Ortada körünmediğimi fark-
eden komşu köylüler, odanın
penceresi önüne gelirler, seslenir-
lerdi):

— Ne yapıyorsun, göründüğün
yok..

— Çalışıyorum, derdim..

O zaman, gülerlerdi:

— Ne çalışması canım.. Sıcak
odada yan gelip oturuyorsun..
Birşey yazıp çiziyorsun.. Bu,
çalışmak mı?

Onlara göre çalışmak bir tek tür-
lül olabilir: Toprakla uğraşmak,
toprakla boğuşmak, toprağı yen-
mek..

Bana şunu anlattılar: Köyde
bir İsmail ağa var. İsmail ağanın
bir kardeşi kasabada yerleşmiştir.
Kasabada han işletiyor. İsmail'in
oğlu küçük İbrahim — henüz 7, 8
yaşlarında iken — köyden, babası-
nın yanından kaçmış, okuyaca-
ğım, diye, tutturmuş.. Kasabaya,
amcasının yanına gitmiş.. Amca-
sı, küçük İbrhimi mektebe vermiş.
İbrahim ilmektepten çıkıyor.

Biraz amcasının yanında çalışıyor.
Sonra askere gidiyor. Askerden
dönüşte, İbrahim, kasabada, bele-
diye kâtibidir. Artık, bir daha kö-
ye dönmüyor. Şimdi, İbrahim
hakkında köyde söylenen şudur:

Hayırsız ve tenbel çıktı. İşten
kaçtı, çalışmadan ekmek yemek
istiyor. Halbuki, babası İsmail ne
çalışkan adamdır. Kış demez, kar
demez, bütün ömrü tarlada geçer.

Köy ve köylü, kendi içinden
çıktı da bir daha kendisine dön-
meyen insanlara düşman kesiliyor.
Eğer, her okuyan insanın, köyden
gideceğini bilseler, ebediyete ka-
dar, köyde mektep açtırmazlar.

Halbuki, mektep için de âdetle
can veriyorlar. Mekteh binası ya-
pılacak diye, bütün köylü, kadın-
lı, erkekli, sırta taş taşıyor, köy
meydanının kenarına yığıyor.

(Devamı var)

İstanbul Levazım Amirliğinden
Verilen Askeri Kıtaat ilânları

Aşağıda yazılı sebzeler pazarlıkla satın alınacaktır. İhale 11/1/943 gü-
nü saat 16 de Ankara'da M. M. V. Bir No. lu satın alma komisyonunda yapı-
lacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyonuna gelmeleri,

Cinsi	Tutarı	Teminatı	miktari Kg.
İspanak,	45,000	6750	200,000
Prasa,	22,500	3374	150,000
Lahana	22,500	3374	150,000

(1960 — 2372)

Beher kıtasına 90 kuruş tahmin edilen 20 + 30 ton gıes yağı pazarlıkla
satın alınacaktır. İhale 8/1/943 cuma günü saat 11 de Ankara'da M. M. V.
2 No. lu satın alma komisyonunda yapılacaktır. Kat'li teminatı 4050 liradır.
Taliplerin belli vakitte komisyonuna gelmeleri. (2021) (2638)

Etlimesatta gösterilecek mahalde bir malzeme deposu yapılması kapa-
lit zarfı eksiltmeye konmuştur. İhale 18/1/943 pazartesi günü saat 16 de Ankara'da M. M. V. 4 No. lu satın alma komisyonunda yapılacaktır. Keşif be-
deli 38,191 lira 4 kuruş ilk teminatı 2864 lira 35 kuruştur. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna ver-
meleri. (2050 — 2712)

Ankara'da iki alışveriş garaj ve bir ev parayonu inşaatı kapalı zarfı eksilt-
meye konmuştur. İhale 18/1/943 pazartesi günü saat 16 de Ankara'da M. M. V. 4 No. lu satın alma komisyonunda yapılacaktır. Keşif be-
deli 1316 lira 43 kuruştur. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektup-
larını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. (2051 — 2713)

Beher kıtasına 65 kuruş tahmin edilen 250.000 çift yün çorap ile behar kı-
tasına 60 kuruş fiyat tahmin edilen 85.000 çift yün eldiven kapalı zarfı eksilt-
meye konmuştur. İhale 11/1/943 pazartesi günü saat 16 de Ankara'da M. M. V. 3 No. lu satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin kanuni vesika-
larile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. Çorapların ilk teminatı 9375 lira eldivenlerin 3800 liradır. (2028) (2639)

Gölkökte bir elektrik santrali binası inşaatı kapalı zarfı eksiltmeye kon-
muştur. İhale 15/1/943 cuma günü saat 15 de Ankara'da M. M. V. 4 No. lu satın alma komisyonunda yapılacaktır. İlk teminatı 6006 lira 68 kuruştur. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat ev-
vel komisyonuna vermeleri. (2023) (2640)

İstanbul Beledivesi ilânları

Üsküdar'da İskele meydanında kömür 6 No. lu dükkan teslin tarihinden ila-
baren bir sene müddetle kiraya vermek üzere açık arttırıma konulmuştur. Yıllık kira bedeli muhammed (300) lira ve ilk teminatı (22) lira (50) kuruştur.

Şartname Zabıt ve Muzakere Müdürlüğü kaleminde görülebilir.
İhale 11/1/943 pazartesi günü saat 14 de Milli Kuruma kanunî hükmün-
lerine göre muhammed bedeli kabul edenler arasında kura çekilisi suretile
Dağını Encümünde yapılacaktır.

Taliplerin ilk teminat mabuz veya mektuplarıyla ihale günü muayyen
saatte Dağını Encümünde bulunmaları. (2601)

Fakirleri Kuruma Cemiyyetinden:

27/12/942 tarihinde toplanmış cemiyyet nisabı temin edilmemiş olmak
dolayısıyla ana nizamnamemiz mabuzince cemiyyetimiz cemiyyet adli heyeti unu-
mıyesi 10/1/943 tarihine müstakid pazar günü saat 11 de idare merkezimiz
olan Beyoğlu Minare sokağı 17 No. lu mahalde toplanacağından cemiyyet aza-
sının aşağıdaki mevaddı müzakere etmek üzere toplantıya gelmeleri rica
olunur.

MÜZAKERE EDİLECEK MEVAD:

- 1 — Geçen umumî toplantı zahtının kıraat ve tasdiki.
- 2 — Geçen devreye ait idare heyeti raporu ile müzakere raporunun müza-
kere ve tasdiki.
- 3 — Geçen devredeki vezairinden dolayı idare heyeti zımmetinin ibrası.
- 4 — Yeni seneye ait bütçenin müzakere ve tasdiki.
- 5 — Yeni idare heyetinin ihtihabı.
- 6 — Yeniden müzakere ihtihabı.
- 7 — Muhtelif.

Sahibi: E. İZZET Nesriyat Direktörü: Cevdet Karabılgın
Basıldığı yer: -SON TELGRAF, matbaası

Hikâse

Bir Hâtıra..

Yazan: MURAT KAYAHAN

Dalgın dalgın yürüyordum. Üze-
riyedeki eski çibiseleri, uzamış sa-
kalıma bakılırsa halimin hiç iyi ol-
madığı anlaşıyordu. Köprü üze-
rine gelince aynı dalgınlıkla va-
purlara baktı. Gözleri buğulanmış
gibi idi. Herşeyi bulanık, ince bir
tül ardında umış gibi görüyordu.
Vapurlar birbiri ardından iskele-
den uzaklaşıyorlardı. Kalabalık
arasında şık giyinmiş gençlere
baktı; birde kendi gençliğini dü-
şündü..

Akşam yaklaşmıştı. Hafif hafif
yağan yağmur ince ceketinden
geyerek vücuduna ürperti veriyor-
du. Altı delik fotinleri ayakların
çamurlu yağmur sularından koru-
muyordu.

Yaşı çok ilerlemiş değildi ama
sefalet onu eritmişti. Boş midesi-
deki sancıyı yumruğu ile dindir-
meye çalışarak köprüyü geçti.
Tünelde aynı şekilde kalabalıktı.
Oraya da sokulamadı. Zaten ekmek
parasından başka birşeyi yoktu ki,
tünele binsin..

Yağmurlu günlerde Tarla başı da
ha esrarlı ve hüzünlü bir hal alır.
Küçük şarapçı dükkanları, loş
meyhaneler.. Ve boyalı bir bi-
rine karışmış siska suratlı kızlık
kadınlar insana ıstırap veriyordu.
Pejmürde kıyafetli, sefaletle ihti-
yarlaşan adam yan sokaklardan
birine daldı. Pencerelelerinin cama
eksis, sıvası dökük kara suratlı
bir eve girdi.

— Geldin mi Nahit?
— Evet..
— İş gördün mü Allah..
— Hayır..
— Hay hayasız hay.. Ne surat-
la buraya geldin öyle işe haydi
defol.. Yoksa kafanı patlatırım
ha..

Bitgin adam aynı dalgınlıkla ka-
pıya yürüdü. Son bir yalvarışta
bulundu:

— Bu akşam istediğini yapaca-
ğım yerini buldum. Gece gidece-
ğim. Çok yoruldum biraz dinlene-
yim Mari..

— Senin yalanlarına artık ina-
namam. Haydi defol.. İş yap pa-
rayı getir ondan sonra.. Eve gi-
retsin..

— Mari sana şimdiye kadar ist-
tediğinden çok para getirdim. Fa-
kat bu işi yapmağa cesaret edemi-
yorum. Müsaade et başka bir iş
yapayım..

— Eskinin modası geçti.. Ya
para ya kapı dışarı.. Bu son emir-
den sonra Nahit ağır açamadı.
Kapıdan çıktı. Açlık yorgunluk
ve nihayet ıstırap kafasını durdur-
muş, vücudunu bitginleştirmişti.
Saatlerdenberi çamurlu sokaklar-
da dolayıyordu. Maçkaya geldi.
Yüksek apartmanlara baka baka
yürümeye devam etti. Kafası alt
üst olmuştu. Kulaklarındaki uğul-
tu asabını bozuyordu. Tekrar ge-
ri döndü. Taksime kadar süratle
yürüdü.

Bir sokaktan girdi, karanlık da-
paracak çıkmaza girecek yerde
basık dükkanın önünde durdu.
Ve yavaşça:

— Petro.. diye seslendi.
— Hayır ola Nahit..
— Bu akşamlık verde iki saat
sonra parasını getiririm.

— Artık veresiyi yok Nahit..
— İki saat sonra parasını geti-
receğim Petro usta..
— Öyle ise sende iki saat sonra
al..

— Dayanamıyacağım..
— Birkaç kuruş peşin ver ba-
ri..

Nahit süratle bir hareketle elini
cebine soktu ve ne varsa uzattı.
Ve:

— Üst tarafını iki saat sonra ge-
tiririm. Bir sigaralık ta bütün ver-
dedi. Kalın bir ses:

— Hazır istiyorsun demek..

Al bakalım dedi ve yaprak sigara-
sından ince, normal sigaradan çok
kalın bir sigara uzattı. Nahit siga-
rayı kapar gibi aldı. Dudakları
arasına sıkırdı. Süratle Taksime
doğru yürüdü.

Başı dönüyor, gözleri önünde
birçok şeyler dolayıyordu. Koşar

gibi süratle Harbiyeye yürüdü,
burada da durmadı. Maçkaya doğ-
ru saptı. Birkaç katlı güzel bir
apartmanın önüne gelince durdu
etrafı kulak verdi. Vakit bir hayli
ilerlemişti. Caddede tek tük misa-
firlikten dönen yolculardan baş-
ka kimse yoktu. Arka sokağa geç-
ti. Tekrar yolları dinledi, ses se-
da yoktu. Ağır ağır apartmanın
bahçe duvarına yaklaştı, ondan
beklemiycek cevikkile duvarı aş-
tı. Bir iki dakika sonra balkondan
balkona geçerek üçüncü kata çık-
tı. Pencereyi kendisi kapatmış gibi
açtı. Yumuşak halılar üzerine
ayaklarını sürüye sürüye ilerledi.
Paralamı, kıymetli eşyaların bu-
lunduğu odaya girdi. Elektrik düğ-
mesini çevirdi. Ceviz çekmeceyi
açtı. Kısa bir zamanda istediklerini
teceplerine doldurdu. Ve aynı
yoldan geri dönerken ayağı eteğe
takıldı. Bu gürültü apartmanın
halkını uyandırmaya kâfi geldi.
Elektrikler yandı. Her taraf aydın-
lanmıştı.

Nahit evin her tarafını görü-
yordu. Duvardaki büyük resme
takılan gözleri dumanlandı. Bu
resim kendi resmiydi, başı dön-
meye gözleri karamaya başladı.
Birdenbire pencereye koştu. Bir-
birini takip eden gürültüler ara-
sında ayağı inmeye başladı. Tam
ikinci kata geldiği zaman ayağı
kaydı, muvazenisini kaybetti ve
bir an içinde bahçedeki taşlar üze-
rine cansız serildi. Apartman ka-
pacısı ve soyulan daire halkı bah-
çeye koştu. Yağlı adam cesede
yaklaştı. Yüzünü çevirdi ve hay-
karak başını geri çevirdi. Yerde
cansız yatan hirsız oğlu Nahitti.
Küçük kalabalık arasında kay-
naşma olurken polisler geldiler.
Komiser cesede baktı. Gözleri ya-
şaran yaşlı adama döndü:

— Tanıyor muydunuz?
— Evet.. Oğlum..
Hâdiseler süratle cereyan edi-
yordu. Adli hekim cesedi muaye-
ne ederken ölünün avucunda ma-
sık tuttuğu madalyonu gördü.
Yaşlı adam şaşkınlı, kendisine so-
rulanları duymuyordu. Hekim:

— Raşit beyefendi bu madalyon
ve içindeki resim kimne ait.. diye
sorunca derin bir uykudan uyanır
gibi irkildi.

— Annesinin.. Nahidin, za-
valli.. Kokain kurbanı Nahidin
annesinin diyebildi..